

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 8.

Indult Bétsből, Hedden, Julius' 27-dikén, 1830.

B é t s.

Azon jeles tettek mellett, mellyek által sokan a Dunának idej áradásakor Bétsben és környékeiben a' veszélytől megmentettek, említésre méltó több Dévényi, Posony Vármegyebeli hajósok' dítséretes magokviselete, kik a' nélkül, hogy erre felszöllítettak volna, nagy lelkü elszánással önnön életüket veszedelemre tették, hogy a' legnagyobb inséggel küszködő Embertársaiknak a' Morva' vidéken segítésekre legyenek. Névképpen: Sales Mátyás, Steiner Ferentz, és Jó'sef, Madoschavitz András, Gratzter Antal és Károly, Spangler Lörintz, Brenner Márton, Matossics Mihály, Binder Márton, Fuchs Ferentz, és Radetsnj Jó'sef, a' midön látták, hogy Morva vidékit az ár-víz elönti, vizsonti biztatások között elhatározták magokban, hogy a' hol segedelmekre szükség van, azt a' mint tsak tölök ki-telik, serényen megfogják tenni.

A' legnagyobb bajok, 's kész veszedelmek közt két tsónakkal a' Duna' tulsó partjára igyekeztén, a' midön azokat részszerént vonni, részszerént útát magoknak a' jegen törni kéntelenítették, legelőször is Schloszhóf-ba érkeztek, a' hol a' Ts. Kir. tisztartó megjelenéseken annyival inkább megörült; mivel egyedül az ő segedelmek által feleltetett meg Ő Felége' Atyai szándéká-

nak, melly néki a' szerentsélleneknek minden lehetséges módon eszközlendő szabadítását köteleességévé tette.

Innét eleséggel megrakva, 's különbözőféle veszélyek között a' Niederveidennál fekvő Majorság felé indulván, hogy az ott lévő Csépelöket megmentsek, még az nap estve a' Vadász-házhoz értek, 's azoknak, kik odavonták meg magokat, eleséget vittek.

Hasonló buzgósággal folytatták más nap korán reggel emberszerető, de veszélyel tellyes törekedéseket, midön az Uradalmi majorságban már három naptól fogva éhséggel küszködő 16 személyeknek eleséget hoztak, 's a' tsépelöket bátorságba helyeztették.

Az Engelhartstetten béli Lakosok számára szinte élelemre valót vittek, egyszer'smint pedig marhájakat, és a' templom' drágaságait is megmentették.

Hasonló segedelmeket tapasztalták a' Stophenrenti, Laimersdorfi, Markthófi, Witzelsdorfi, Scholshofi, Dévényi, Hainburgi, 's Farkasfalvi (Wolfsthal) Lakosok, nem külömben a' Vadaskertben a' Vadász' házi népe; melly dítséretes fáradozásait mindaddig folytatták, még a' környék' lakosaira nézve a' veszedelem meg nem szűnt.

E' dítső példát követék más négy Dévényi hajósok, ugymint: Szillovits Márton, Lancserits Mátyás,

Schopf Mátyás, és Gras Gáspár, kik a' Witzelsdorfi lakosok' számára tulajdonokból 's ingyen 25 kenyeret, babot, lisztet, és sőt vittek.

Külön említést érdemel még a' már fenn-nevezett 12 hajósok közül négynek, ú. m. Brenner Mátyás', Mladossovits András', Fuchs Ferentz', és Binder Mártonnak tselekedete, a' kik két Engelhartstetteni lakost, t. i. Fabstutz Jánost, és annak szolgáját, minekutánna ezek két éjjelt és egy napot kéntelenítették egy fán tölteni, megmentették.

Melly bátor, 's nagylelkű elszánással végbevitt tselekedetekre nézve Ö. Ts. Kir. Felsege e' folyó esztendő Julius 21-dikén kegyelmesen parantsolni méltóztatott: hogy a' fenn nevezett hajósoknak Nemes Posony Vármegye Első Al-Ispánnya által, az egész község' jelenlétében, illendő szertartással a' legfelsőbb megelégedés nyilatkoztattasson ki, 's nemes tselekedeteik a' belső Újságokba iktattassanak.

Frantzia Ország.

Gróf Bourmont levele Hertzeg Polignachoz, Algír megvétele felől:

Cassaubá Jul. 5-kén délutáni 3 órakor.

Hertzeg! A' Tsászár-Kastély lövetését Jul. 4-dikéig nem kezdettem el, hogy az Ostromló Batteriák mindnyájan egyszermind tüzelhessenek. Ugy gondoltam, hogy az ellenségnek megrettentése minél erősebb tüzeléssel mindjárt az első napon, a' későbbi Operatióknak idejét rövidíteni fogja. — A' futó árkok Jul. 29 kén éjjel megnyitattak; azolta a' munka egy pillantásig is félbe nem szakadt. Az ellenség akkor éjjel ritkán tüzelt, még azokban az órákban is, melyekben a' munkások egymást rendszeren

felváltották. Nappalra kelve, egyes török és arabs katonák magokat, a' tserjék olalma alatt, a' megtamadó líneának balra eső völgyeibe lopván, sok embereinket megsebesítették; de csak hamar Véd-sántzok hányattak fedezésekre. — Részen kelle magunkat tartani erős kiütésekre. A' Tsászárkastély birtokamódot adott az ellenségnek, hogy Cassaubá előtt bátran özvegyűjthesse erejét; de ezen nyereséget hasznára nem fordította. Egyébaránt megvoltak minden rendelések téve illendő fogadására. — A' Batteriák bámulásra méltó hirtelenséggel felállítottak, 26 ágyúkkal meg rakva, melyek közzül tíz 24 fontoshat 16 fontos (golyóbissal járó) ágyú, négy mósarak és hat haubitzok valának.

Jul. 4-dikére reggelre minden készen volt. Négy órakor reggel egy rakéta jelt adott, és az ágyuzás elkezdődött. Az ellenség visszazonozta három óráig elevenen. A' török Kanonírok, noha szinte pusztán ki téve lennének a' lövéseknek, vitézül megmaradtak helyeken, de nem állhatták ki sokáig a' tsata piatzot a' miéinknek deréksége és rettenhetetlensége előtt, kiket Generalis Lahitte kommandírozott és példájával tüzelt. 8 órakor már mind elhalgattak a' Tsászárkastély ágyúi; a' mi Batteriáink folytatták a' lövöldözést. A' parantsolat, hogy törést löjjenek (a' Kastély falain) már ki volt adva, és éppen tellyesíteni akarák, midőn tíz óra tájban a' Kastélynak egy része rettenetes durranással a' levegőbe repült. Lángsugar, füst- és porfelhő emelkedett fel iszonyú magasságra; a' széljel 's meszsze felvetett kövek mindenfelé hullottak, de tetemes kárt nem okoztak. A' futó árkokban Generalis Hurel kommandírozott; ki is késedelem nélkül vezette katonáit a' kastélyba és ott az omladékoknak közepet-

te helyet foglalt. Bizonyosnak látszik, hogy a' vár Oltalmazói, elvesztvén batorságokat, 9 óra tájban vissza futottak a' városba, azzal a' kiáltással, hogy őket haszon nélkül áldozzák fel, és akkor osztán a' Dey parantsolta, hogy a' Kastélybeli Puskaporos tárat vettessék fel a' levegőbe. — 2 óra tájban egy békealkus vezetettett hozzám a' Tsászár-kastély Omladékaira. Ez, a' Dey titoknokja volt, és azzal az ajánlással jött, hogy a' háború költsége Frantzia Országának megtérítettik. En azt feleltem, hogy mindeneknek előtte Cassaubának és a' város többi Erösségeinek által kell adtatni. Ő kételkedni látszott benne, hogy ezen feltételt a' Dey elfogadná, megvallotta azonban, hogy a' Deynek nyakasága igen kárhozatos volt. Ha az Algíriak, így szóllanak az emberek, háborúban vannak a' Frantzia Királyjal, addig nem szabad az estveli imádságot végezni; míg békességet nem nyernek. A' békealkus vissza tért Algírba. Tsak hamar azután kiküldött a' Dey kettőt a' leggazdagabb Maurusok közül. Ezek nem titkolták, hogy a' felelem és ijedtség a' katonáknál és a' lakosoknál a' legfőbb léptsőre hágott, és mindenek szívszakadva óhajtják, hogy egyszeriben alkudozások kezdettessenek. Kértek, hogy szüntetném még az ágyúzást, megígérvén hogy a' város ágyúi is azonnal elhalgatnak. A' fegyverszűnés meglett. Generalis Valaze használta ez időt, a' Communicatiónak (közösülő árkoknak) megnyitására a' Tsászárkastélytól előre Cassaubá felé. Három órakeresztetért a' Dey titoknokja, az Anglus Consultól és Vice-Consultól kísértelve, kérvén hogy a' béke feltételei írásba tétetnének. E' meglett, és én kezébeadtam a' Titoknoknak egy Akta-darabot, mellynek párját ide rekesztve fogja találni

Exczád. *) Négy órakeresztet újra megjelent a' Titoknok harmad ízben. A' Dey azt kéri általa, hogy küldjünk neki egy tolmátsot, a' kinek segedelmével megérthessen mindent, a' mit tőle kívánunk. Braschevits Ur, az Egyiptomi tábornak hajdani tolmátsa bé méne a' Cassaubába. A' Dey minekutánna a' Conventio pontjait megértette, kinyilatkoztatta, hogy ő a' feltételeket elfogadja és a' Frantzia betsület tökéletes bizodalmat önt beléjek. En aláírtam a' Conventiot; a' Dey pedig aláütötte petsétjét. Kérte egyszersmind, hogy a' fegyverszűnet 5-diki délig hosszabbittassék meg, hogy ideje legyen Tanátsosit egybegyűjteni, és a' Conventio feltételeit Vélek aláíratni. A' tüzelés megszűnt további parantsolatig. Azonközben a' munkák folytak, és 5-dikén reggel már kész volt az Egyesülés a' Tsászárkastély és a' Cassaubai vártörő Batteriáknak kijegyzett helye között egy 800 öles Communicatio által. Ma újra ki jöttek a' két Maurusok; Őket a' Dey annak a' lekötelezésnek bizonyítására küldötte, mellyet a' Conventionak megpetsételése által magára vett. De azt sürgették, hogy a' városnak elfoglalását 24 óráig halasztanám el. En azt kívántam, hogy a' város, a' Hükötő, és minden Erösségek reggeli 11 órakeresztet által adattassanak. A' Dey reá állott; és ebben a' pillantásban Frantzia Országának zászlói lobognak ennek a' városnak tornyain, mellynek megaláztatása annyi századok ólta egész Európa kívánságainak tzelja volt. A' Dey hátra vontta magát a' városban abba a' házba, a' mellyben lakott minék előtte a' Cassaubai Erösségbe költözött volna. Személye Oltalmazásának kötelessége, mel-

*) Ezen Aktadarab a' Kurírnak közelebbi levelében már közlött Conventio.

lyet magamra vállaltam, szorosán be fog tellyesíttetni.

Az a' tűz és rettenhetetlenség, melyet minden féle fegyverű katonáink az Ostromnak kezdete óta kimutattak, minden ditséretnek feljűle vagyon. Az Artilleriának és Ingenieur-Corpsnak tisztjei és köz-legényei régi ditsőségeket fentartották. A' vezérő Generalisoknak talentomai segítették a' jó következőnek hamarságát. Azok a' tsaták, mellyeket a' tábor a' sík mezőn teve, kétségen kívül valóvá tették a' mi tábori ágyúinknak derekabbságát a' Gribeauvaléinál *) Az új Ostromló ágyúknak dereksege nem kevésbé megbizonyítá magát. A' 24 fontos ágyúk tsaknem olly hamar elhozattak Sidi Ferrutsból az Ostromló táborba, mint a' (kissebb) tábori ágyúk.

A' Státus tulajdonai elpészteltettek. Inventarium fog rólok készíttetni. A' Resultatumot szerentsém fog lenni Exzádnak megírni.

Vagyon szerentsém 's a' t. (Aláírás)

General-Lieutenant, Frantzia Ország Nagyja, az Afrikai tábornak Fő Vezére

Gróf Bourmont.

Páris Jul. 16-kán. Egy Kir. Rendelés a' f. H. 14-kéről, Generalis Gróf Bourmont Urat Marsallá és Vice Admiralis Duperré Urat Ország Nagygyá emelte. — A' Provence Linea-

hajó, melly Duperré Úrnak Admirális zászlóját hordozza, a' Királynak parantsolatjából, jövendőben Algír nevet fog viselni.

A' Nápolyi Király és Királyné újokat haza felé folytatják, 8-ban Lyonból elmentek Chamberybe, a' hol őket a' Szárdinai Király és Királyné fogják fogadni.

Az Algíri Estafete (Szerkeztetője, a' Fő-Vezérnek Gróf Bourmontnak Titoknokja) Algír megvételenek leírása közben, a' többek között ezt írja: „A' Tsászárkastély ágyúztatásakor 4000 Beduinok maradtak halva a' síkon. Katonáink foglyokat nem fogtak, hanem — elkeseredve bajtársaik felkontzoltatásának emlékezetére *) — ölték vágták, a' kit találtak. A' tisztetek tsak nagy nehezen vehették őket reá, hogy az emberiség szavára halgassanak. A' vitéz Lahitte megígérte, midőn a' Batteriákat felállította és a' Parallelákat megvonta, hogy a' Barbarusok Palladiuma három napok alatt omladékba lövettetik. Az ő jövendőlése bétellyesedett. Jul. 3-dikán és 4-dikén az ágyúk és mo'sarak szünet nélkül lötték a' várost és a' Fellegvárat. Algírt többé semmi meg nem mentheti vala sorsától. A' lakosok, kik bennünket éppen ollyan kegyetleneknek képzeltek, mint a' minéműek ők magok, a' rettegés miatt kétségbe estek. 5-ben délben elfoglaltuk a' várost; az első Osztály elfoglalta az Erösségeket, Batteriákat 's a' t. a' más két Osztályok környűvették a' várost minden oldalról. — Két óra mulva a' város megvétele után, ka-

*) Gribeauval Vaquette Keresztelő János szül. 1715-ben Amiensben. Artilleria-tiszt; Mineur Kapitány, 1757-ben Austriai szolgálatban Generalisa az Artilleriának, és haza térése után a' Frantzia Artilleriának Fő Inspectorá, megholt 1789. A' hadi tudomány neki sok elmés felfedezéseket köszön, kiváltképpen az Artilleria- és Mina-hartz nemében.

*) A' Dey 600 Frank jutalmat ígért minden Frantzia főért. E' volt az oka, hogy az Arabsok a' kezekbe esett Frantziáknak fejét minden irgalom nélkül elvágták a' jutalom kedvéért.

tonáink éppen olly tsendesen sétálgattak széljel a' városban, mintha otthon egy Frantzia városban volnának. Az Algír alatt álló Hajós Sereg 32 hadihajókból állott. A' hajóskatonák voltak az elsők, kik a' városba bémentek. Tisztek és közkatonák siettek a' rabok tömlötzébe, hol a' szegény foglyokat (a' Silene és Aventure hajótörést szenvedett Briggekről) csak nem meztelenen megtalálták. Tisztelet a' Frantzia fegyvereknek! A' millyen rettenetesek a' hartzban, éppen olyan kegyelmesek a' győzedelem után — semmit nem bántottak.“ —

Ugyan azon Afrikai Ujság jeltenti, hogy a' Tunisi Beikét hajókat küldött Admiralis Duperréhez egy főtisztjével egyetemben azzal az ajánlással, hogy élelemre és más szükségre valókat ő kész szolgáltatni, és kikötőibe a' Frantzia hajókat befogadni.

Egy privátlevél Algirből Jul. 6-káról, melyet a' Globe közöl, így festi az ottani dolgok ábrázatját: „Két Osztály már bément a' városba; a' nép minden legkissebb tartozkodás nélkül járkel. Nem lehet különösebb dolgot képzelni, mint ezeket a' felmeztelen Araboknak tsoportjait, kik a' mi Regimentjeinknek musikalására tántzolnak és Mosesből (az Operából) vagy TellWilhelm-ből a' hallott Áriákat dúdolgatják. Ez, egy valóságos Innepnep ezekre a' boldogtalanokra nézve, kik a' bizonyos felkontzoltatástól remegtek. Tsudálkozás nélkül látjuk ennél a' legfőbb mértékben rab népnél, millyen buzgósággal ajánlják az Arabsok ingyen szolgáltatjokat a' legutolsó dobosnak is; akár-mellyik közlegénynek; ha akarja, tíz inassa is vagyon parantsolatjára készen. Férjsiak és aszszonyok Allah kiáltással borulnak le a' győzedelmesek előtt, és tsókolják lábaikat. — Az én regimentem még nintsen bent a' városban, mi itt

kinn a' szabadon sátorozunk mintegy 200 ölnyire a' Tsászár-kastély omladékaikhoz, a' Világnak egyik leggyönyörűbb tájékán. Minden katonának vagyon egy Palma-fája vagy Platán fája sátorul, és egy tsergő patak lábainál. Ezek az igazi kintsek, mellyeknek tellyes betsét csak Afrikában tanulja az ember esmérni. — A' mi táborunk tele van földmívelő Arabokkal, kik nekünk élelemre valókat hoznak 's átulnak; bámulnak rajta, hogy őket kész pénzel kifizetjük, és midőn a' pénzt kezekbe vették, artzra borulnak, homlokokkal a' földet megérintik, kezeiket az ég felé felemelik, és rettenetes szaporán hadarnak valami érthetetlen beszédet, a' mire a' katonáknak katzagni kell fakadniok. Ez a' katzagás faj az Arabsoknak; mert láttam hogy sokan arra húsán elszomorodtak. Tegnap este a' Sátorokban szívet indító részvétellel emlegettettek a' Vitéz bajtársak, kik győzedelmünket vérekkal petsélték. Sok esmeretes neveket hall az ember, kik Toulonból eljöttek, hogy soha többé vissza ne térjenek. A' barátok megkönyezték elesett barátaikat, és nem fogja el semmi jobban a' szívet, mint az a' komor elhalgatás, melly ezen fájdalmas emlegetéseket követi. Míg az ágyúk durrógtak, 's a' puskák tsattogtak, addig nem volt idő az eféle hús emlékezésekre, és a' halál köz sors lévén, keveset gondolkozott az ember az elestekről. De a' győzedelem és béke után, minden katonának okot és időt ad a' személyes bátorság, kevésbbé szerentsés bajtársainak sajnosan való emlegetésére. — Hajósseregünket igen szép látás a' kikötőben félkarikában állva látni. Egy Lineahajó és egy Fregát sem kapott derék lövést; a' mi hallatlan szerentse. Az árbotzfákat sok golyóbisok érték, de valami tetemes kárt benne nem tettek. Admiralis Duperré két Fregátokat

(egyik Anglus másik Hollandiai) kik az Algiri kikötőben állanak, szemmel tart és gondosan vigyáztat reájok, mivel gyanúban vannak, hogy a' Deynek sokat érő gyémántjai és kintseinek egy nagy része nálak van.“ —

Toulon, Jul. 7-kén. Tahir Basa, — ki a' mint tudva van a' Török Tsászártól titkos megbízottsággal Algirba küldtetett, de a' Frantzia hajóktól oda bé nem bocsattatván: ide jött — tegnapi elméne tölünk, a' nélkül, hogy tudnánk sietséges eltávozásának okát vagy tzeljät. — A' tartalék-tábornak, melly már induláshoz készült, Párisból ellenparancsolatja jött telegraph által.

Galignan's Messenger Jul. 15-kéről így ír: „Némelly Journalok azt akarják a' Közönséggel elhitetni, hogy az Algiri háborúnak ditsőséges kimenetelét Anglia kantsal szemekkel és irígyen nézi. Egy közzülök még azt is meri állítani, hogy Ö Exczája az Anglus Követ Lord Stuart de Rothsay Hertzeg Polignachoz egy hivatalos levelet küldött, mellyben e' tárgy eránt világosításokat kíván. Ezen állításnak mi egyenesen ellentmondhatunk. Lord Stuart nem küldött e' tárgy eránt Világosításokat kívánó levelet a' Frantzia Ministeriumhoz. Egyszersmind megvagyunk hatalmazva arra is, hogy más Journaloknak, kik szerent az Algirt illető kérdés az Európai nagy hatalmasságoknak egy Congressusában fogna eldönteni, hasonlóan ellent mondjunk.“

Nagy Britannia.

London Jul. 14-dikén. A' Király tegnapi bé jött a' Fő Városba és titkos tanács-ülést tartott, mellyen a' Ministerek mindnyájan jelen valának. — Ö Fge igen jó egészségben látszik lenni.

A' Windsori nagy Párknak Fő Felvigyázójává, melly tisztséget hajdan a' megholt Yorki Hertzeg viselte, Ö Fge Sussex Hertzeget tette. Oberster Fitz-Clarence a' Bushy-Párki Vice-Felvigyázóvá, Oberstér Stephenson és Oberster Dalrymple Generalisokká neveztettek.

Az a' pompás koporsó, melly IV György Király tetemeinek befogadására készített, 7 lábnyi hoszszú, negyedfél lábnyi széles és 3 lábnyi méjj, mahagony-fából a' legszebb piros bársonnyal nagyon bé vonva és sok ezüst szegekkel megrakva. A' koporsónak oldalain négy tzipra fogó vagyon, tiszta ezüsből, gazdagon megaranyozva; a' fedelén, több más ékességeken kívül Angliának Királyi tzimerei, felettek egy feljül írás, alattok egy borostyán koszorú, mind öntött ezüsből. Belöl a' koporsó, gazdag hímvarrású sejjemmel nagyon bévonva. — A' temetéskor, a' Király piros bársony palástban fogja a' koporsót kísérni, követni fogják Cumberland, Sussex, Gloucester és Leopold Kir. Hertzegek fekete palástban.

A' Parlament Jul. 15-kán elhalasztotta Üléseit Jul. 16-dikára. Az Üléseket Jul. 20-dikán vagy 21-bén — az Udvari Újság szerent — személyesen maga a' Király fogja bérekeszteni.

Az Intelligencer így szöll: „Mi tudjuk hiteles külföböl, hogy midőn most a' Lord-Fő Udvarimesteri és a' Lord-Fő Kamarási tisztségek megüresednének, Ö Fge azt a' kegyelmes Izenetet küldötte Hertzeg Wellingtonhoz, hogy mivel Ö Fge a' mostani Igazgatószéket minden lehetséges módon erősíteni különösen kívánja, nem tzelja Magának ama hivatalokat bétölteni, hanem a' Hertzeg gondjába bizza azokat.“

Algír megvételének híre Jul. 10-dikén délután — és így ötöd napon a történet után — érkezett Londonba, és az, még akkor nap este, a Couriernak egy második Kiadásában közönségessé is tétetett. — E tárggy felett a Courir Jul. 11-diki levelében így elmélkedik: „Mikor a Frantziák (1825) Spanyol Országba marsíroztak, azt mondogatták némelly Politikai böltselkedők meglássátok, a Frantziák örökösen elfoglalják Spanyol Országot. Mikor az Orosz megtámadta a Törököt; nem egyéb volt tzelja mint az Ottomán birodalmat tökéletesen meghódoltatni, hogy majd a későbbi időkben annál könnyebben küldhesse Seregeit a meghódított Török Országból Kelet Indiára. De — egyetlen egy Frantzia katona sem maradt Spanyol Országban; és az Oroszok annak rendi szerént hagyogadják el felé, a kötött Tractatusnak értelme szerént, a Porta birtokát. Most meg azt beszélgetik, hogy a Frantziák új Királyságot akarnak állítani Algírban és hódításait, Isten tudja millyen meszsziére — talán egész Tombuktuig kiterjeszteni. A Deynek rabbátételét nyoltz oszlopos sátorában, követni fogja a Tombuktui Királyé, agyag-palotájában. A Frantzia Monarchának uradalma elhat egészen Afrika szívéig. Az eféle ízetlen böltselkedésekre nevetni kell az embernek; most legalább nem érdemlenek neveltségnél egyebet. Am hadd légyenek a Frantziáknak még más indító okaik is Algírnak megtámadására, mint a melyeket nekünk okul adni jónak véltek: meg kell vallanunk hogy ők még eddig nyilt egyenességgel tették lépéseiket; és ha a megmondott indító okokon kívül még az a tzeljők is lett volna, hogy ifjú katonáiknak tapasztalást s a véneknek foglalatosságot szerezzenek — a szerént a Principium szerént, hogy a

forrásban lévő bornak tanátsosabb a taktikukon szabad kimenetelt szerezni, mint az edényt széljel hagyni veltetni — ez a jelenvaló Expositio a legjobb alkalmatosságot adta e tzelnek elérésére, az Európai békességnek megháborítása nélkül, az emberiségnek ügyében.“

H o r v á l O r s z á g .

A Zágrábi Német Ujság írja, a Bosniai határról ezt a tudósítást, hogy nem tsak Albániában, hanem Bosniában is felzendültek némelly Vezérek katonáikkal; nevezetesen a Zworniki Basaságban és Kapitánságban. Két testvérek Mahmud Basa és Ali Basa meghasonlottak és mindenik magának akarván tulajdonítani a Felsőséget egymás ellen felkeltek, mellyből a lett hogy a pártos felek egymás ellen hartzolván az Országot pusztítják. Ali Basa a testvérjén tsakugyan győzödelmeskedett s azt a várból kiszorítván, elfogatta és Haszszeln Bégn Kapitányhoz küldötte Gradachaczba, a hol mindenétől megfosztatván fogságban ül. Három pártos Kapitányokhoz elküldötte ugyan a Bosniai Fővezér a parantsolatot, hogy jelenjenek meg nála a Tsászari Fermannak meghallására; de ezek tartván az odamenetelnek rossz következtétől, nem engedelmesskedtek.

E l e g y e s D o l g o k .

Az itt Bétsben építettett új Gőzhajó Jul. 26-dikán délutáni 5 órakor a Dunába belébotsáttatott.

A Svájtz-Országi Nemzeti Gyűlés Jul. 5-dikén — minekutánna a 22 Kantónoknak 51 Követjci a szokott esküvést letették — Bernában megnyitattott.

Köthenben az új Katholikus templom tetején készített nagy Állás, melly-

ről a' tornyot akarták felépíteni, Jul. 2-dikán delben 11 órakor leszakadt, halot a' munkások közzül agyon ütött, és sokakat megsebesített. Az Építőmester, a' Hertzegnek parantsolatjára, megfogatott.

K ö r ö s i r ö l.

Calcuttában az Asiai Társaság, Jul. 1 napján 1829 tartott Ülésében új tudósításokat vett, Frasex Úrhoz jött levél által, a' Tibetben lévő Magyar Utazóról Kőrösi Csoma Sándoról. Ugyan azon Ülésben a' Társaság elvégezte, hogy ötet bizonyos havi pénzzel segítse, és számára minden könyveket megküldjön; mellyeket Calcuttában megszerezhetni. Dr Gerard, a' ki nemrégiben megjöve a' Himalay ai Excursiojából, hámulásra méltó dolgokat beszéll ennek a' mi Hazánkfiának tudományos Heroismusáról. Kanum faluban találta egy kis kunyhóban, tudós szemlélődéseibe elmerülve, jól és egészségesen. Az ő kunyhója számos Barát-és Apátza-Klastromoknak közepette egy igen gyönyörű Vidékben fekszik. Az 1828 diki és 1829 iki telet a' Zunska-ri Klastromban töltötte Kőrösi, a' tengerszine felett 10,000 lábnyira fekvő magasságban. Itt ült ő, ebben a' magasságban, tetétől talpig pokrótzokban burkozva, író asztala mellett egész nap, a' nélkül, hogy frugalis ebédjén kívül — melly szüenesszüntelen Theából, vajból, vízből és sóból készült leves vala — más pihenése lett volna. Kanumban a' hideg tsekély volt a' Zunska-ri Klastromihoz képest, a' hol ő egy Lá-

mával és annak egy szolgájával együtt — mind a' hárman egy 9 □ lábnyi (?) szobátskában szorongva — esztendeig tanyázott; tovább négy hónapnál, a' hideg idő miatt szobátskájába rekesztetve. A' hideget olly keménynek festik, hogy rea (Kőrösire nézve, nagy és nehéz munka volt újjait karja-takarójából kidugni, hogy könyvében levelet fordítson. De mind e' mellett is olvasott ő és tanult folytában, tűz nélkül, ágynélkül, a' Klima reitentései ellen tsupán a' szobának vékony falai által tedelmeztetve, jó reggeltől fogva késő estvéig, sőt alkonnyodás után is, gyertya nélkül. Ebben a' helyheztetésben összeszedte ő és rendberakta a' Tibeti nyelvnek 40,000 szavait egy Szótárba — mellyel, valamint a' Grammatikájával is ugyan azon nyelvnek, ebben a' pillantásban hihetően készen van. Az ő barátja, a' Láma igen széles tudományú és feddhetetlen viseletű férjfiúnak mondatik; kettőjöknek egyesített buzgóságától nagy Resultatumokat várhatni. A' mi Utazónknak vizsgálódásai kiterjednek a' körülötte lévő Népeknek Vallására, Philosophiájára, Historiájára, Ethnographiájára 's a' t. és nagy kedve van Tibetből Mongol Országba által menni.

A' pénz folyamata Julius' 26 dikán;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	1001/2
Az 1820-béli sorsosok,	182 5/4
Az 1821-béli hasonlók,	154 5/8
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	64 1/2 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	1563 1/2 for. ton,
Conv. Pénzben	

Szerkesztető és Kiadó Márton J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)